חנות טפטים: שיחה עם דוד ריב

איתמר לוי משוחח עם דוד ריב על תערוכתו "החנות של דוד הגנב": על ציור דיוקנאות, על שחור ולבן, על אמנות פוליטית, על החיבור בין גנדי, רפי לביא, פוטין ומרילין מונרו, על חתרנות, על שיבוש ועל פרחים.

שיחה מאת איתמר לוי דצמבר 15, 2021

הפעם הראשונה בה כתבתי ביקורת על תערוכה של דוד ריב הייתה ב-1979, לרגל תערוכת היחיד הראשונה שלו, בגלריה פרינטרס בירושלים. לדוד ריב, שעזב שנתיים קודם לכן את בצלאל עם סיום שנה ב', זו הייתה תערוכה ראשונה, וגם אני הייתי מבקר טירון - רק זמן קצר קודם לכן התחלתי לכתוב בעיתון כל העיר. שנינו בני אותו דור, וכמבקר, עלי להודות, למדתי מריב על אמנות יותר משיכולתי ללמד אותו. הטעם שלי הוא במידה רבה טעם דורי, ואני מושפע מריב במידה שלא מאפשרת לי עמדה ביקורתית.

מאז הרשימה הראשונה עברו ארבעים שנה. אני עוקב אחרי ריב וכותב עליו בהתמדה, גם אם לפעמים אני חוזר על עצמי או שאין לי מה לכתוב כי הדברים נראים לי כל כך פשוטים וברורים, וגם ריב חוזר על עצמו ומדבר באופן פשוט וברור, במילים ובציור.

כמה ימים לפני מועד הפגישה, שהוקלטה ומתפרסמת כריאיון, ביקרתי בתערוכה עם טרטה, דוד טרטקובר, וכשחזרתי הביתה התיישבתי וכתבתי רשימה קצרה על הביקור. מיד כשסיימתי שלחתי את הרשימה לבני ציפר שהודיע לי מיד, שלא כדרכו, שהרשימה תתפרסם כבר השבוע. במבט לאחור אני חושב שציפר זיהה, מה שאני ידעתי רק באופן מעורפל, שהרשימה הזו הצליחה לגעת בשני אמנים, שני עקשנים מזדקנים שיש בהם משהו גדול יותר מעצמם, והמשהו הזה כנראה מאוד רלוונטי כרגע.

other side.JPG

[1]מראה הצבה, החנות של דוד הגנב גלריה סדנאות האמנים, תל אביב
צילום: דוד ריב

במהלך הריאיון עם דוד ריב, לרגל תערוכתו בסדנאות האמנים בתל אביב (אוצרת: ורד זפרן גני), שאלתי אותו על היציבות והעקביות בסגנונו ובנושאי ציוריו, אבל לא שאלתי אותו על אופן ההתקבלות של עבודתו, פשוט כי השאלה לא עלתה בדעתי באותו רגע. אחרי הראיון, ובמיוחד לאחר הביקורות הנלהבות שבהן התקבלה התערוכה, עלתה בדעתי השאלה - כיצד זה שחלק מתערוכותיו של ריב עוברות כמעט בדממה בעוד חלקן מתקבלות בהתלהבות? ההבדל אינו נטוע, לדעתי, בהבדלי איכות אלא בהקשר החברתי-פוליטי-אמנותי המשתנה עם הזמן. במהלך השנים ראינו תנודות מטוטלת במעמדו של הציור, תנודות במעמדה של אמנות פוליטית בכלל ותנודות במידה שבה הקהל רוצה להיזכר בכיבוש או לשכוח אותו. גם המהפך הפוליטי, שלפחות מבחינת הכיבוש אינו מהפך כלל, מאיר את העבודות באור שונה, וגם תהליך הזדקנותו של הדור אליו שייך ריב הוא תהליך אמביוולנטי: טוב שהזקנים מסתלקים ממרכז הבמה, אולי כעת נוכל להביט בהם מחדש.

זו הייתה מחשבה שלאחר הריאיון, וכעת לריאיון עצמו:

איתמר לוי:בוא נתחיל, דוד, עם ציורי הדיוקן. יש לנו כאן את רפי, רפי לביא, ואת אביבה אורי, יש פוליטיקאים, פוטין ונבלני, גנדי ההודי וגנדי הישראלי. איך אתה בוחר ואם אפשר לשאול שאלה כזאת, מה המשמעות של הבחירה כשאתה שם את רפי לצד פוטין או מרוואן ברגותי?

[2] אביבהs 2020.jpg

[3]דוד ריב, אביבה, 2020 (אביבה אורי), אקריליק על בד פשתן, 100x70
צילום: מידד סוכובולסקי

[4] s11.46 2021.jpg

1146

[5]דוד ריב, 11:46, 2021 (רפי לביא), אקריליק על בד פשתן, 100x70
צילום: מידד סוכובולסקי

דוד ריב:אלה דברים שרצים לי בראש. חיפשתי תמונות של אנשים באינטרנט, ציירתי 50 פורטרטים כאלה ובחרתי מתוכם לתצוגה פה. וכולם דמויות שברמה זו או אחרת נוכחים אצלי במחשבה, חלק מתמונת העולם שלי. את רפי לביא אני הכרתי אישית ואת אביבה אורי פגשתי, היא הייתה מאד נחמדה. את רפי הכרתי כמורה בתיכון, ואחרים אני מכיר רק מהמדיה ובעצם אלה פרסונות של אנשים יותר מאשר דמויות אמיתיות. תראה, אני לא מכיר את פוטין או את נבלני, בשבילי הם דמויות מהעיתון או מהמחשב, מהאינטרנט. הפורטרט של פוטין למשל זה תמונת פרופיל הפייסבוק שלו.

א.ל.:תמונה חמודה, הוא נראה טוב בציור.

ד.ר.:כן, כנראה חשוב לו להיראות חמוד, להיראות צעיר וחזק ומסוכן וחתיך. בשביל זה יש לו צלם שהעבודה שלו לעשות את התמונות שהוא רוצה. בפורטרט אחר שעשיתי, שלא השתמשתי בו בתערוכה זו בסדנאות, הוא מופיע עם רמזי קדירוב מצ'צ'ניה, וגם אותו צילם צלם החצר שלו. הצילום השני זה צילום של אלכסי נבלני, בצילום בית משפט. כמו שאתה יודע, הוא רק נכנס למדינה ומיד עצרו אותו, והוא נחשב עבריין מסוכן במדינה של פוטין והיה בדרך למחנה העבודה הקשה שהוא נמצא בו עכשיו. יש פה היפוך מסוים. נבלני מחייך ועושה 'וי', ולמרות הפתטיות המסוימת של הג'סטה הזאת בהתחשב במצב שלו, שעומד לפני תקופה ארוכה של ייסורים במקרה הטוב, עדיין זה מרשים. הוא האיש המרשים בין שתי הדמויות האלה, ולא פוטין שעושה הצגה של בחור צעיר בשביל פייסבוק. הפוטין שמצטלם עם דוב בשלג או מתאמן בירייה כדי להראות כמה הוא חזק. אז...

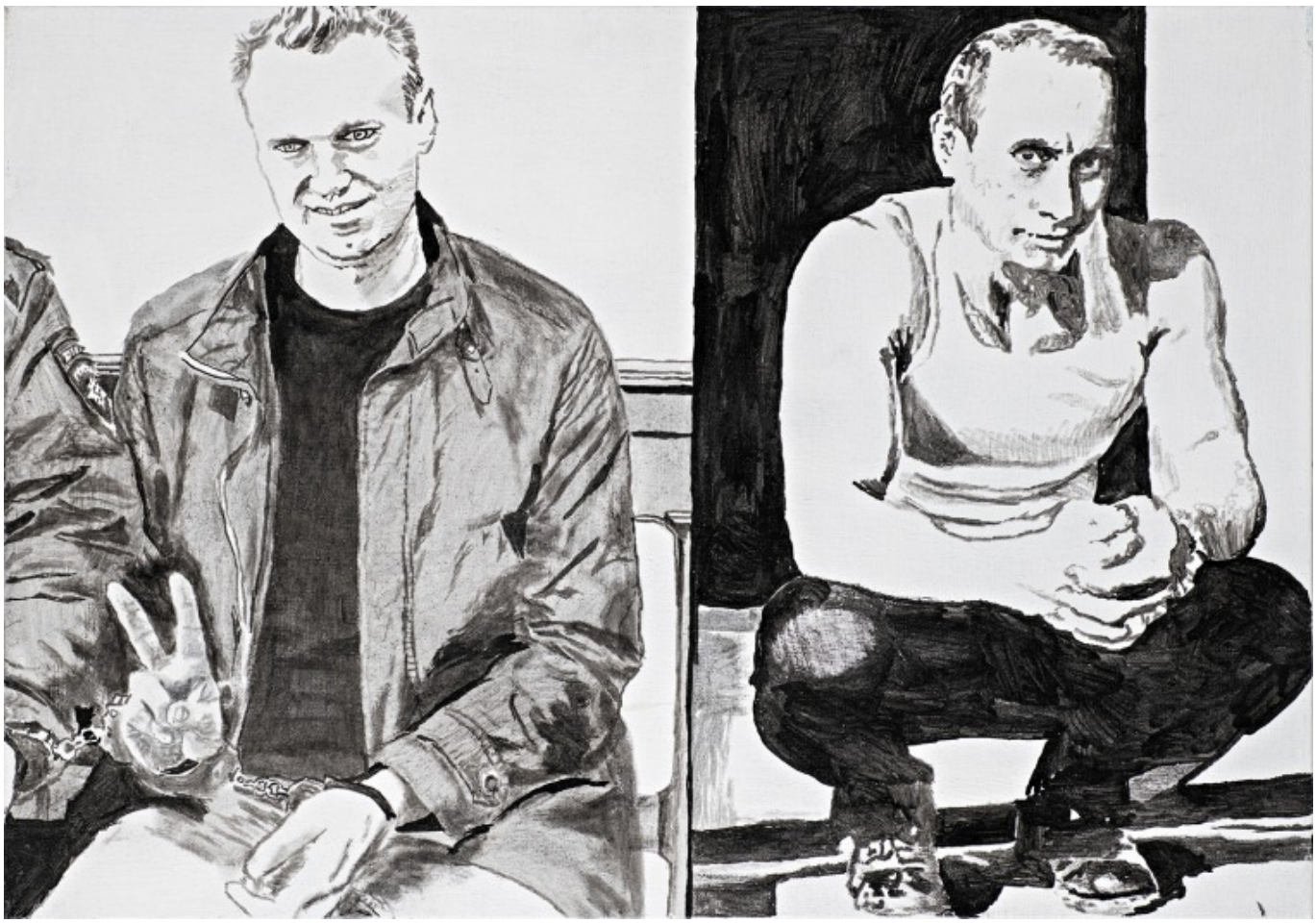
א.ל.:יש פה היפוך יוצרות מסוים.

ד.ר.:או אולי subversion, איך להגיד?

א.ל.:חתרנות?

ד.ר.:ערעור מסוים... כנ"ל בתמונה ליד, של "גנדי" הגיבור הבריון שלנו עם "יום רחבעם זאבי" הממלכתי שלו, שחולק תמונה עם מהטמה גנדי.

[6] קרוב אבל רחוק2021.jpg

[7]דוד ריב, רחוק אבל קרוב, 2021 (אלכסי נבלני וולדימיר פוטין), אקריליק על בד פשתן, 70x100
צילום: מידד סוכובולסקי

א.ל.:אז בעצם אתה כמעט מזמין ביקורת של פלקטיות. אתה כאילו אומר: רגע, נכון, שחור ולבן, טוב ורע, דמויות סלבריטיז שאנחנו אוהבים ושונאים, מעריצים ובזים להן, ואתה לא מנסה להתחמק מהשחור-לבן, אתה לא מנסה להתחמק מהפלקטיות.

ד.ר.:אבל ברוסיה פוטין הוא הגיבור.

א.ל.:ברור, כן אבל...

ד.ר.:ברוסיה רוב אנשים יגידו על התמונה הזאת: זה זבל, זה לא מראה את פוטין במלוא הדרו. שם עדיין מעריצים את סטלין.

א.ל.:אבל יש אסטרטגיה מסוימת של... לקחת מצב פוליטי ולעשות אותו יותר מסובך, נגיד להילחם נגד איזה תדמיות, ויש אסטרטגיה של לקחת תדמיות ולהגזים אותן עד אבסורד. אתה יותר בטקטיקה השנייה. אתה אומר: אוקיי, שחור לבן, אני אגזים את השחור לבן, אני אלך לשחור לבן, אני אביא את זה למקום כמו שנגיד אנדי וורהול מביא את ג'קי קנדי או את מרילין מונרו. מצב שבו הדימוי כל כך חזק שלעמדה שלך כלפיו אין כמעט משמעות. אתה נגד מרילין מונרו? אתה בז לה? זה כבר גדול ממך...

ד.ר.:מרילין מונרו עצמה, קשה לי להיות בעדה או נגדה כי כל מה שאני יודע עליה זה מכלי שני או שלישי. זאת אומרת, זה במקרה הטוב דברים שכתב מישהו שהכיר אותה, כמו למשל בעלה המחזאי ארתור מילר. קראתי עליה בספר שלו ועושה רושם שהייתה אישה נחמדה, אבל זה לא פה ולא שם. איך אני יכול להיות בעדה? מה שמעניין אותי זה הדימוי שלה. כלומר, ה-pin-up girl של אמריקה, האישה שמשכה את האחים קנדי, מה שאולי הוביל למותה? היה לה תפקיד. בדיוקנאות אני עסוק בעיקר בתפקיד ובפרסונה הציבורית שלהם, לא בהם עצמם... אני לא מכיר אישית כמעט אף אחד ממושאי הסדרה

חוץ מרפי לביא, וגם מה שמעניין אותי בו זה היה הסמכותנות שלו, הסמכותנות ובאיזו דרך להתמודד איתה.

א.ל.:כלומר אנחנו לא כל כך עסוקים כאן בביוגרפי או בפסיכולוגי, אלא יותר בחברתי או בדמויות ותדמיות כמסמנות איזה שדה שיח.

ד.ר.:אנחנו כנראה זקוקים למנהיגים ו... אני חושב שזה מה שאנחנו צריכים להתמודד איתו כדי לשפר את החיים שלנו פה בסופו של דבר... נגיד יש פה דיוקנאות של אדריאנוס ווספסיאן (בשתיים מההטיות האפשריות של השמות שלהם), הקיסרים "הצוררים" שהם עוד מודל של פוליטיקאים. מבחינתי הם ופוטין מייצגים דבר דומה, מייצגים סמכות, הדר שהוא מטבעו מגוחך.

א.ל.:ומולם בולטות הדמויות באזיקים, גם נבלני וגם ברגותי. ומי זאת? איך קוראים לה?

ד.ר.:חאלדה ג'ראר.

א.ל.:כן. הדמויות באזיקים בתנועה של ניצחון עם 'וי' או עם ידיים מונפות.

ד.ר.:כן. כי כשאתה עם אזיקים ואתה מרים את הידיים באזיקים, אז יש לך שנייה של... של ניצחון.

א.ל.:אז יש כאן הרבה מאוד מודעות באמת למדיה, ליצירת דימוי או תמונת ניצחון...

[8] קיר ציורs 2021.jpg

[9]דוד ריב, ציור קיר, 2021 (מרואן ברגותי) אקריליק על בד פשתן, 70x100
צילום: מידד סוכובולסקי

[10] קיסרים שניצ 2021.jpg

[11]דוד ריב, שני קיסרים, 2021 (אדריאנוס ווספסיאנוס), אקריליק על בד פשתן, 70x100
צילום: מידד סוכובולסקי

ד.ר.:המדיה היא סוג של קהל, כמו שאנחנו קהל או הקהל שלנו הוא סוג של קהל... הצופה כבר נמצא בצילומים האלה... והצלם, אתה רואה, כשהצלם מצלם לבד את נבלני בבית המשפט או את פוטין, אז לרגע באותה שנייה אין לו דעה, הוא בעל מלאכה וטכנאי שמביא את הדימוי אל הקהל. עד כמה כמובן שהדבר ניתן.

א.ל.:בהרבה מהציורים שלך יש איזה שיבוש, כן? פסים או משבצות או איזו הפרעה בשחור שחופפת לדימוי ומשבשת לכאורה את הקריאה.

ד.ר.:ככלל כולם כמעט... בהתחלה כולם היו מאוד משובשים, עם קשקושים עליהם או סופרפוזיציה של הסתרה, ואחרי זה עשיתי עליהם סופרפוזיציה של עבודות שעשיתי, מראות שבורות, כל הדיוקנאות היו מושחתים באופן זה או אחר. בהמשך ציירתי זוגות של דמויות, אחת מול השניה - אז זה בפני עצמו, זה סוג של שיבוש של הדימוי, כי יש פה משהו שמפריע לדימוי בכמעט כולם.

א.ל.:תסביר לי את ההפרעה הזאת, את השיבוש הזה. למה זה חשוב?

ד.ר.:זה חשוב קודם כל כדי להדגיש שזו רק תמונה ורק ציור, דבר מלאכותי. נגיד יש את התמונה הזאת של ברגותי. יש צילום מאד מוכר של ברגותי שצולם בבית משפט. לקחו את הדימוי הזה וציירו אותו על שבלונה וציירו דרך השבלונה את הדמות, סוג של גרפיטי. ואחרי זה מישהו בא וצילם את החלק הזה של החומה ליד מחנה עופר - שמעתי שזה ליד עופר בקיר הקטן שם. ליד זה כתוב בגרפיטי במספר שפות: סבלנות מרוואן. זו הדמות אבל זה עבר כמה דורות של הרחקה, גם זה מוצא חן בעיניי.

באותו אופן הייצוגים המפוסלים היפהפיים של קיסרי רומא האדירים, הלבשתי אותם במשקפיים כהים ושיניים כאלה ילדותיות. כאילו, הדימוי עצמו עבורי הוא פחות מעניין. הוא רק דימוי השורש שלי.

א.ל.:זאת אומרת שבעצם יש לך איזו מילה אחרונה, כן? אתה אומר את המילה האחרונה בהשחתה הזאת, ב...

ד.ר.:אני חושב שמבחינתי אני חסר חשיבות בתהליך. מה שמעניין אותי זה באמת הדמות אבל אני לא רוצה שייקחו את הדמות, את הדימוי כפי שהוא ניתן, כפי שהוא מופיע. כי איך שהוא מופיע זה תמיד דימוי שלם, בעיניי הוא תמיד סוג של אשליה. זאת אומרת, מעניין אותי לייצר דימוי עם כוח ועם חולשות ולא את הדימוי השלם. ובגלל זה אני לא חושב שאני מייצר סוג של ריאל סוציאליזם כפי שנטען נגדי לפעמים. כן, אני לא מייצג דבר שלם...אפילו כשאני מצייר דברים שאני אוהב אותם.

א.ל.:בקשר לדברים שאתה אוהב, יש כאן דיוקן של הצייר האמריקאי ליאון גולוב, והבחירה הזאת אולי משמעותית במיוחד. כמו איזה מין אח גדול.

ד.ר.:יש בו משהו אמביוולנטי קודם-כל, דמות שעשתה ייצוגים של אלימות ברמה קיצונית כל-כך שקל להאשים אותו בהאדרתה. גם האופן בו הוא מופיע בצילומים, בעיקר בשנים האחרונות שלו, אותו איש מבוגר וחולה, זו לא דמות גיבורית. לא כמו הקיסרים או כמו "גנדי" שלנו... אני אוהב את גולוב, קודם כל הוא אחד האמנים שהשפיעו עלי. הפורטרטים שלו של פוליטיקאים, וסט הדיוקנאות של ריכטר, אלו שני רפרנסים (בין אחרים) שנתנו לי את החשק לעשות את סדרת הדיוקנאות עליה עבדתי בשנה וחצי האחרונות. שהיא כמובן גם היפוך מסוים של סדרה זו של ריכטר.

חלק מהסיבה שעשיתי את הדיוקנאות בשחור-לבן היה שאלה עבודות רישומיות במידת-מה...

אבל תראה, אני מתייחס גם לאביבה אורי כמודל אומנותי, גם ללי קרסנר... דווקא רפי אולי פחות כי רפי היה מורה שלי בתיכון, ונחשפתי לחולשה שלו כאשר הייתה לו אי הסכמה והוא התרגז והמשיך להתרגז עד... לתמיד.

א.ל.:הוא כתב עליך?

ד.ר.:כן, הוא כתב מספר ביקורות על העבודה שלי ואני זוכר למשל שהוא כתב שהוא היה הולך אתי להפגנה אבל לא חשב שזה נכון לשים פוליטיקה בעבודה, לדעתו עבודה באמנות לא צריכה בכלל להתייחס לפוליטיקה. בתערוכה הראשונה שלי שהוא כתב עליה ביקורת הוא כתב שזה נראה כמו חנות טפטים, תערוכה של עבודות בנושא הקו הירוק. וכן הלאה, הוא היה מאוד בלתי מתפשר בלהתקיף אותי, ולדעתי ככה הוא התייחס לביקורת שלו בעיקר, בצורה אינסטרומנטלית בתור כלי בתוך הפוליטיקה של האמנות בישראל.

א.ל.:אז רפי לביא כאן הוא בעצם על הצומת בין הפוליטיקאים והאמנים.

ד.ר.:נכון. אבל כמובן שגם האמנות קיימת בהקשר פוליטי כמו כל דבר, כמו כל תחום.

א.ל.:נכון, אני רק דיברתי על הפוליטיקה של תוך עולם האמנות ולא רק על האמנות כמשקפת או כמתייחסת ל...

ד.ר.:רפי היה איש חזק במובן הזה בישראל בשדה הקטן שלו, ואביבה, שפיתחה לצידו מה שבעיניי היה אמנות מעניינת יותר, עם כל הכבוד לתרומה הצנועה אבל ממשית של רפי, הייתה חלשה מהבחינה הזו בפוליטיקה של האמנות המקומית. ובלי קשר לעבודה. ומרילין מונרו שהייתה שחקנית נפלאה אבל קורבן כנראה לכל אורך הקריירה שלה. ככה המקצוע הזה לעתים קרובות עובד. אין בהכרח קשר בין כוח מסוג אחד לכוח מסוג אחר. כפי שכולנו יודעים.

א.ל.:אז בעצם אנחנו מגיעים דרך הדיוקנאות לשדה כוח. אפשר להגיד גם למנצלים ומנוצלים או שולטים ונשלטים. זה גם הקשר בין הדיוקנאות לבין ציורי הכיבוש וההפגנות. זה טבעי שהעבודות האלו ילכו ביחד. ואיך זה משתלב עם הכותרת של התערוכה והציור שנקרא "החנות של דוד הגנב"?

ד.ר.:האופן שהגעתי לשם הוא פשוט. ציירתי בשחור-לבן ציור מופשט, מעין ייצוג חופשי, מאוד מופשט של הסטודיו. הופיעו בו המון דברים - ציורים? רהיטים? כד? לגמרי לא ברור, מקושקש וחצי-מאוזכר. ומצד ימין היה מקום ריק בציור ואמרתי אני צריך להוסיף שם משהו - אכתוב משהו. חשבתי מה לכתוב ובא לי המשפט הזה לראש וכתבתי אותו, וכשכתבתי אותו אהבתי אותו, אמרתי: יופי אני אקרא ככה לתערוכה הבאה שלי.

המשמעות? בסופו של דבר אין לי מושג. אפשר בדיעבד לפרש את המשפט הזה בהרבה מובנים: אני חושב שזה בעיקר מתייחס לעצם הרעיון של לנסות למכור ציור, או להציג את הדברים כאילו שלאמנות יהיה ערך, כי הערך האמיתי של האמנות זה המשחקיות והיופי האסתטי שלה והחידתיות וכיוצא בזה, והסיפור, ולספר סיפור זה לא בהכרח... הוא דבר שקשה מאוד לכמת אותו בכסף או בערך אחר, כי כולנו מספרים סיפורים וחייבים לספר סיפורים כדי לשרוד.

א.ל.:לא הייתי יודע שזה ציור של הסטודיו, אני חייב להגיד.

ד.ר.:סטודיו, אבל זה סוג של חנות. יש שם איזה שולחן, איזה רהיט, לא יודע...

א.ל.:אצלי גם זה מתקשר לפירצה שקוראת לגנב...

ד.ר.:אולי, אולי, אולי בגלל זה.

א.ל.:כאילו הסטודיו הוא סוג של ואקום, פירצה.

א.ל.:אז בוא נמשיך לציורים של ההפגנות אבל אולי תספר קודם איזה שלבים זה עובר בדרך מאז שאתה נמצא בהפגנה, מצלם, עורך את זה בטח, בוחר פריימים. איך היית מתאר את התהליך ואת הבחירה שלך? אתה יכול להסתכל אחורה ולהגיד אם יש איזה עיקרון שמנחה את הבחירה שלך בפריים?

ד.ר.:בציור אני משתמש בקטעי וידאו שמראים מחאות נגד הכיבוש והאפרטהייד הישראלים שבהן השתתפתי ושאותן אני מתעד. בדרך כלל אם יש וידאו שיש בו קטעים ויזואליים שמוצאים חן בעיניי אז אני צופה בו, מסתכל לראות אם יש שם תמונה שמתאימה לצייר על פיה, פריים שמתאים לעבוד על פיו. יש לך המון, אלפי פריימים אז בדרך כלל אפשר למצוא משהו מעניין אם מחפשים.

[12] 2020.jpg חיילים ארבעה

[13]דוד ריב, ארבעה חיילים, 2020, אקריליק על בד פשתן, 90x160
צילום: מידד סוכובולסקי

[14] 2019.jpg עכשיו

[15]דוד ריב, עכשיו, 2019, אקריליק על בד פשתן, 90x160
צילום: מידד סוכובולסקי

א.ל.:אבל בדרך כלל אתה לא מחפש איזה רגע של שיא, של אכזריות או של התנגשות.

ד.ר.:לא, אבל זה מעניין... אבל יש... יש דברים שהם מבחינתי ייצוג חזק, מהצד כאילו, הפרט שמראה את המצב. יש נגיד רגעים דרמטיים שאני תופס, כמו פה בציור שבו הראיתי חברים שלי, פלסטינים וישראלים, שהם במים ומנסים לעצור בולדוזר ששואב מים מהבריכה הזו. זה היה שלב מוקדם בפינוי של האנשים בחאן אל אחמר. עשיתי על פי זה ציור... הרצתי את קטע הוידאו שצילמתי בזמנו, עצרתי אותו, לקחתי פריים, לקחתי פריים נוסף מאיזה וידאו שעשיתי בנעלין בו היו קקטוסים, שיחי צבר, שילבתי את שניהם כי אהבתי את הדימוי שמראה איך האנשים כלואים בתוך העימות כמו בתוך שיחי צבר. יצרתי שילוב בפוטושופ בין שני הדברים, קולאז'.

א.ל.:אז אתה עושה קודם את הקומפוזיציה בפוטושופ, אתה משלב את זה, חותך את זה.

ד.ר.:ברובם שילבתי שני ציורים, עשיתי שתי שכבות, מחקתי באחת, הראיתי דרכה את השכבה השנייה. אחרי זה קשקשתי עליהן שוב במחק בפוטושופ - השתמשתי בטכניקות די בסיסיות, בעיקר מחיקה. יצירת שכבות ומחיקה. ו... כי אני לא עובד בפוטושופ בצורת אמנות מתוחכמת ואני לא רוצה להגיע לאיכויות האלה. אני רוצה שיראו את העבודה, כשעדיין... במשהו דומה קצת למציאות, אני לא אעשה ציורים דיגיטליים כדי שיהיו כמו צילומים. זאת אומרת שיהיו עשויים יותר טוב ממה שאפשר לעשות בציור, למשל, שזה רוב החשיבה של "ציור דיגיטלי", שאמור להיות מין גרסה משופרת של ציור.

ואני מקרין את זה ועל סמך זה עושה את הציור על פי ההקרנה, אבל עם או בלי קשר לדימוי המוקרן, הציור יהיה טוב או רע או עשוי טוב או רע, זאת אומרת, מה שהוקרן אלו רק הפיגומים שעליהם בניתי את הציור.

א.ל.:בווידאו עצמו, בצורה שאתה מקרין את הוידאו יש הרגשה שאחר כך אתה לא תמיד שומר עליה בציור, שהוולויום חזק, המצלמה קרובה לאנשים, יש אלימות. בציור, אפילו אם הדמויות מצוירות מקרוב, או רק עם חצי גוף למשל, עדיין יש מסביב מספיק ספייס או נוף שאתה לא כופה עליהם את הקרבה האלימה הזאת שיש בווידאו, גם אלימות כלפי הצופה.

[16] video.JPG

[17]מראה הצבה, החנות של דוד הגנב, גלריה סדנאות האמנים, תל אביב
צילום: דוד ריב

ד.ר.:לא, אני מזדהה עם הצופה, אז זה כאילו אני צריך ליצור רעש לצופה כדי לייצג את הרעש שאני חש מול הנושא שמיוצג על ידי הציור.

א.ל.:יכול להיות שהקשקוש השחור שאתה מוסיף על פני הדימויים הפיגורטיביים הוא סוג של רעש. קצת בדומה לסוג הרעש שיש בהקלטת הווידאו.

ד.ר.:הוא יותר מחיקה בעיניי, כאילו נגיד יש לך פה את הפעולה של הסדר, החייל מצביע, החייל עומד מולי, אני יודע שהוא מצביע לאיזה כיוון, לך לשם. הוא הסדרן, הוא עושה את הסדר והקשקוש הזה, המחיקה, היא סוג של מחאה נגד הסדר הזה, היא משבשת את הסדר הזה. כפי שאני עושה באמצעות הקשקוש על הדמויות הסמכותיות יותר מבין הדיוקנאות בשחור-לבן. כמו שבכיתוב "Press" שמופיע על המעיל של הצלם יש איזה אות מחוקה שמבחינתי הופכת את המילה למשמעותית יותר מאשר בלי זה. זה הופך את זה ליותר... מ... כאילו משטנץ למשהו משמעותי.

א.ל.:זה הופך את זה גם למקרה פרטי.

ד.ר.:כן, כן, כי היה חשוב לי להביע שיש איזה מוקד פרטי. אין לי שאיפה לסוג של דבר מושלם ולא היה לי דחף לייצר חפץ מושלם. אם יש משהו יותר משמעותי בציור זה הניסיון לעשות משהו ולא הדבר שנוצר.

א.ל.:שמתי לב שבתוך ההפגנות אתה מאוד קשוב לפרחים, בין אם זה עלי כותרת שנפלו על הרצפה, כאן זה השקדיות ומשהו שנראה כמו בוגנוויליה, בעבר היו לך ציורים של נער שעוצר באמצע ההפגנה וקוטף כלנית.

ד.ר.:כן.

א.ל.:יש שם משהו, מה נקרא לו? סנטימנטלי כמעט?

ד.ר.:כן, כבר איזה 10 שנים, אולי יותר, אלה מופיעים בוידאו שצילמתי בחורף כי יש אז פריחות מאוד חזקות כאן באזור. סך הכל אני לא מסתובב הרבה בטבע, עיקר הטבע שאני רואה זה בהפגנות האלה שאני נמצא בהן, וכל שנה יש פריחות נהדרות של השקדיות והכלניות והמון פריחות אחרות. ואני מנסה לצלם אותן תוך כדי, כדי לגוון, שזה לא יהיה הכל בום טראח ואנשים רצים בעיקר, ואני אוהב לשלב את זה בציורים, כן.

א.ל.:עוד דבר שתופס לי את העין, זה קירבת הגיל בין המפגינים והחיילים...

ד.ר.:כן. הצעירים הפלסטינים הם בגדול, אמנם צעירים יותר, כמו האחים הקטנים של החיילים, אבל יש הרבה בחורים צעירים שהם בגיל של החיילים. אבל ההבדל כמובן שלחיילים יש נשק ולהם אין - בין היתר כי אילו הצעירים מהכפר היו משיגים או לוקחים נשק אז הם היו הורגים אותם והיו בוודאי תוצאות לא טובות לכפר. אבל מלחמה זו היא כמובן סמלית בעיקרה.

הייתי רוצה גם לציין שהווידאו, וגם הציורים האלה, מייצגים בעיני בין היתר את האופי המאוד מיליטריסטי של החברה שאנו חיים בה. הצבא נוכח באופן נראה או בלתי נראה בכל, והצבא הוא הקונצנזוס האמיתי של המדינה כפי שהיא היום, על כל המשתמע מכך.

א.ל.:זה נראה, לפחות במבט שטחי, שאתה לא עסוק בכלל בהתפתחות הסגנון שלך. זה נכון? איך היית מנסח את זה אתה?

[18] פסטורלס 2020.jpg

[19]דוד ריב, פסטורל 2020, אקריליק על בד פשתן, 90x160
צילום: מידד סוכובולסקי

ד.ר.:תראה, בינינו, רוב האמנים המשמעותיים שאני מכיר מגיעים לסגנון מסוים מוקדם בקריירה שלהם ואחרי זה הם עסוקים כל החיים שלהם ב-refine to. בעידון ובהבאה לכדי שלמות עד כמה שהם יכולים של הסגנון הזה ולא לסטות ממנו ימינה ושמאלה. כי אתה יודע - אם זה לא שבור, למה לתקן את זה? אבל יש הרבה אמנים, לאו דווקא אלה שאנחנו מכירים, שדואגים להתפתחות שלהם והרבה פעמים הם יותר מעניינים. אבל אני לא חושב שזו אסטרטגיה שהיא בהכרח טובה מבחינה עסקית.

באופן אישי אני לא הייתי מתנהג לפי אסטרטגיה שרירותית נכונה, או נבונה, אני לא חושב שאני אעסוק בעבודה בניסיון כזה "להתפתח" באופן מיוחד. יש לי בראש משהו שאני רוצה להגיד, אני רוצה להעביר את זה לקהל, אני רוצה שהקהל יראה מה שאני מרגיש או חושב. זה דבר שקל לעשות מבחינה טכנית, יש אלף דרכים לעשות את זה אז אני בדרך כלל מנסה לעבוד כמה שיותר ישיר.

בדרך כלל כמה שאני פחות עוסק בתיווך שלי, במה אני מעביר ואיך, זה יוצא יותר טוב. זה שאני התחלתי לצלם בווידאו ב-2004, 2005, זה היה עבורי חידוש וריענן את השפה החזותית שלי. למרות שבראש השפה הזו שונה לחלוטין מהשפה של הציור והניסיון להחליט ביניהם או ליצור משהו שכולל את שניהם זה תמיד מצא חן בעיניי, בדיוק בגלל שזה שפות שונות שיש ביניהן סתירות רבות ושאחת מטבעה היא שפה ייצוגית, וציור בעיניי אינו השפה שהעיקר בה הוא ייצוג. ייצוג עבורי הוא חלק מאוד משני בציור. וכמו שאמרתי קודם, הציורים שעשיתי על-פי וידאו בשנתיים האחרונות בדרך כלל נעשו לא על פי פריים לא מעובד בווידאו, אלא על-פי עיבוד פוטושופ, כולל שכבות ומחיקות וקשקוש על גביה. אז הציור הוא על-פי קולאז' מוקרן, שנעשה בפוטושופ. זהו למעשה כיוון די חדש בעבודה שלי. אז אולי סוג של התפתחות? לא יודע.

א.ל.:שאלה אחרונה. קרה לך פעם שמישהו קנה ציור שלך בטעות... נגיד מישהו שאוהב חיילים או מישהו שמעריץ את פוטין או מישהו שבשבילו גנדי, רחבעם זאבי הוא דמות מופת?

ד.ר.: אם מישהו קונה ציור אז זה סימן שהוא מתאים לו. אם הוא רואה שגנדי שם יש לו ניצוץ מטורף בעיניים והוא אוהב את זה, אז זה מה שהוא רוצה. לא חושב שמישהו יכול לקנות ציור בטעות. זוכר שציירתי את נמרודי ב-1989, ושנה אחר כך באו אנשים מהמשפחה של נמרודי לגלריה והתעניינו בציורים האלה. אבל עד כמה שזכור לי הם לא קנו בסוף. זו דוגמה למה שאתה מתאר אבל בסוף לא קנו.

א.ל.:לא כל פרסומת היא פרסומת טובה.

ד.ר.: Advertising makes it better, that's what it's good at.

ריאיון זה התקיים לרגל תערוכתו של דוד ריב "החנות של דוד הגנב", אוצרת: ורד זפרן גני, גלריה סדנאות האמנים, תל אביב, 18.12.21-23.10.21.

Source URL: https://tohumagazine.com/he/article/%D7%97%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%98%D7%A4%D7%98%D7%99%D7%9D-%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%94-%D7%A2%D7%9D-%D7%93%D7%95%D7%93-%D7%A8%D7%99%D7%91

Links
[1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/other%20side.JPG
[2] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%90%D7%91%D7%99%D7%91%D7%94-2020jpg
[3] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%90%D7%91%D7%99%D7%91%D7%94%202020.jpg
[4] https://tohumagazine.com/he/file/s1146-2021jpg
[5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s11.46%202021.jpg
[6] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%A8%D7%97%D7%95%D7%A7-%D7%90%D7%91%D7%9C-%D7%A7%D7%A8%D7%95%D7%91-2021jpg
[7] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%A8%D7%97%D7%95%D7%A7%20%D7%90%D7%91%D7%9C%20%D7%A7%D7%A8%D7%95%D7%91%202021.jpg
[8] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%A6%D7%99%D7%95%D7%A8-%D7%A7%D7%99%D7%A8-2021jpg
[9] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%A6%D7%99%D7%95%D7%A8%20%D7%A7%D7%99%D7%A8%202021.jpg
[10] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%A9%D7%A0%D7%99-%D7%A7%D7%99%D7%A1%D7%A8%D7%99%D7%9D-2021jpg
[11] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%A9%D7%A0%D7%99%20%D7%A7%D7%99%D7%A1%D7%A8%D7%99%D7%9D%202021.jpg
[12] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%90%D7%A8%D7%91%D7%A2%D7%94-%D7%97%D7%99%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%9D-2020jpg
[13] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%90%D7%A8%D7%91%D7%A2%D7%94%20%D7%97%D7%99%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%9D%202020.jpg
[14] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%A2%D7%9B%D7%A9%D7%99%D7%95-2019jpg
[15] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%A2%D7%9B%D7%A9%D7%99%D7%95%202019.jpg
[16] https://tohumagazine.com/he/file/videojpg
[17] https://tohumagazine.com/sites/default/files/video.JPG
[18] https://tohumagazine.com/he/file/s%D7%A4%D7%A1%D7%98%D7%95%D7%A8%D7%9C-2020jpg
[19] https://tohumagazine.com/sites/default/files/s%D7%A4%D7%A1%D7%98%D7%95%D7%A8%D7%9C%202020.jpg